

Ieteikumi

par aktīvu kvalitātes pārbaudi

Ieteikumi par aktīvu kvalitātes pārbaudi

Saturs

1.	Kopsavilkums	3
2.	Vispārīga informācija un pamatojums	5
3.	EBI ieteikumi par aktīvu kvalitātes pārbaudi	6
	I pielikums. Kompetento iestāžu saraksts	9
	II pielikums. Aktīvu kvalitātes pārbaudes darba paraugprakse	11
4.	Ieteikumu ievērošanas apstiprinājums	17

1. Kopsavilkums

Pastāvīgi cenšoties atjaunot uzticību ES banku nozarei, EBI sagatavo ieteikumus kompetentajām iestādēm attiecībā uz to, ka iesaistītajām kompetentajām iestādēm ir jāveic aktīvu kvalitātes pārbaude tādām aktīvu kategorijām, ko uzskata par augsta riska aktīvu kategorijām. Šo ieteikumu mērķis ir palīdzēt kompetentajām iestādēm izstrādāt vienotāku pieeju banku kredītportfeļu novērtēšanai, tostarp risku klasifikācijai un uzkrājumu veidošanai, lai veicinātu pietiekami piesardzīgu kapitāla līmeni un uzkrājumus, kam ir jāsedz riski, kas saistīti ar šiem riska darījumiem.

Šie ieteikumi sekmē aktīvu kvalitātes pārbaudes procesa un rezultātu saskaņotību Eiropas mērogā, lai tādējādi varētu kļiedēt pēdējās šaubas par aktīvu kvalitāti visā ES.

Par aktīvu kvalitātes pārbaudi atbild kompetentās iestādes. Kompetentajām iestādēm ieteicams novērtēt un identificēt augsta riska aktīvu kategorijas banku kredītportfeļos. Šim novērtējumam, par ko vajadzētu informēt arī attiecīgās uzraugu kolēģijas, būtu jānodrošina katras pārbaudītās bankas riskanto portfeļu pienācīga novērtēšana. EBI nolūks ir ar šiem ieteikumiem nodrošināt paraugprakses zināmu saskaņotību un koordinēšanu, kuru brīvprātīgi ievēro kompetentās iestādes.

Šo ieteikumu darbība ir paredzēta saskaņā ar pašreizējo un/vai plānoto aktīvu kvalitātes pārbaudes darbu. Vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) darbība un tā ietvaros veiktie bilanču novērtēšanas plāni būtu jāatbalsta, nevis jāierobežo. Šie ieteikumi nodrošinās VUM un citām kompetentajām iestādēm pietiekami plašas iespējas precizēt pabeigtās, iesāktās un plānotās aktīvu kvalitātes pārbaudes mērķus, termiņus, sagaidāmos rezultātus un procesu. Vienlaikus šie ieteikumi nodrošinās pamatu šī procesa īstenošanai tām dalībvalstīm, kurās nav vienotā uzraudzības mehānisma un kuras vēl nav iesaistījušās aktīvu kvalitātes pārbaudē. Ja bankas darbojas ārpus VUM vai kā citādi aiz ES robežām, šajā uzdevumā iesaistīsies uzraugu kolēģijas. Tās uzlabos informācijas apmaiņu un pēc vajadzības, kā arī pēc konsolidētās uzraudzības iestādes pieprasījuma sniegs atbalstu pārrobežu banku analīzei. Ar rezultātiem iepazīstinās gan kolēģiju, gan EBI. Šajā kontekstā būtu jāapspriež pasākumi risku seguma un uzkrājumu veidošanas uzlabošanai, kā arī citi pasākumi, ko uzskata par vajadzīgiem un piemērotiem, lai novērstu trūkumus.

Pārskatot rezultātus, kompetentajām iestādēm būtu jāapspriež un jāpārbauda secinājumi un jāapsver turpmākā rīcība. Tādējādi kompetentajām iestādēm būtu jāspēj pārbaudīt no bankām saņemtos datus un pēc vajadzības ierosināt pasākumus, piemēram, kredītu zaudējumu korekciju, uzkrājumu veidošanu vai citus pasākumus, ko kompetentās iestādes uzskata par piemērotiem, lai novērstu trūkumus.

Ievērojot kompetento iestāžu saziņas vajadzības, EBI izmantos šo iestāžu sniegto informāciju, lai izstrādātu ziņojumu, kurā apkopos dažādu aktīvu kvalitātes pārbaudes procesu galvenos rezultātus un visām jurisdikcijām sniegs zināmu saskaņotu informāciju par secīgi veiktajiem rīcības posmiem un rezultātu nozīmīgumu.

Šie ieteikumi tika apspriesti ar attiecīgām kompetentām iestādēm, nevis iztirzāti sabiedriskā apspriešanā, jo tie neietilpst vispārējā politikā, bet gan ir izstrādāti saistībā ar uzraudzības pienākumiem un attiecas uz atsevišķu iestāžu situāciju. Šos ieteikumus publicēs EBI tīmekļa vietnē.

2. Vispārīga informācija un pamatojums

EBI jau kādu laiku pārrauga restrukturizācijas apjomus un aktīvu kvalitāti, ņemot vērā ekonomiskās vides pasliktināšanos. Šī analīze parāda aktīvu kvalitātes pasliktināšanos visā ES, tomēr ir novērojamas krasas atšķirības starp reģioniem, bankām un portfeļiem.

Joprojām ir bažas par restrukturizācijas politiku un aktīvu kvalitātes novērtēšanas saskaņotību visā ES. EBI izstrādāja saskaņotas definīcijas restrukturizācijai un nedrošiem kredītiem¹, kas jāpiemēro visā ES, jo līdz šim pastāvēja ļoti dažādas definīcijas. Kompetentās iestādes varēs izmantot šīs definīcijas kā salīdzināmu pamatu, lai novērtētu bilances.

Daudzas kompetentās iestādes ir pastiprinājušas esošos pasākumus, lai pārraudzītu aktīvu kvalitāti, tomēr visā Eiropas Savienībā nav vienota un pārredzama priekšstata par aktīvu kvalitātes problēmu apmēru. Tāpēc saziņas koordinēšanai par aktīvu kvalitātes uzdevumiem ES mērogā ir jābūt pietiekami augstā līmenī, lai mazinātu uzraugu un tirgus bažas.

Aktīvu kvalitātes pārbaudi aizvien biežāk izmanto kā pilnvērtīgu metodi iespējamo zaudējumu noteikšanai dažu valstu finanšu nozarēs, un tā ir viena no būtiskākajām banku restrukturizācijas darba sastāvdaļām un tiek iekļauta arī daudzās pašreiz īstenotās uzraudzības programmās. Patlaban visā ES atšķiras gan aktīvu kvalitātes pārbaudes pieejas, gan arī — vēl svarīgāk — saziņa par aktīvu kvalitātes pārbaudi. Šie ieteikumi par aktīvu kvalitātes pārbaudi koncentrējas uz to ES banku izlasi, kuru kompetentās iestādes uzskata par atbilstīgu šiem mērķiem. Ņemot vērā to, ka šiem ieteikumiem jābūt elastīgiem, galīgā banku izlase ir kompetento iestāžu kontrolē, tomēr izlasē būtu jāiekļauj visas atbilstīgās iestādes, un tām, uz kurām attiecas ieteikums par rekapitalizāciju, būtu jāpiešķir augsta prioritāte.

Šiem ieteikumiem būtu jāpalīdz noskaidrot iespējamās problēmjas reģionos, bankās un portfeļos un sniegt pietiekamu informāciju par aktīvu kvalitātes pārraudzību, lai turpmāk nodrošinātu to, ka atlikušā riska ietekme nemazinātu uzticību ES banku sistēmai.

¹ EBA/ITS/2013/03

3. EBI ieteikumi par aktīvu kvalitātes pārbaudi

Šo ieteikumu statuss

Šajā dokumentā ir iekļauti ieteikumi atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK, 16. pantam. Saskaņā ar EBI regulas 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm un finanšu iestādēm jādarā viss iespējamais, lai ievērotu šos ieteikumus.

Ieteikumos ir izklāstīts EBI viedoklis par piemērotu uzraudzības praksi Eiropas finanšu uzraudzības sistēmā vai par to, kā Eiropas Savienības tiesības būtu jāpiemēro kādā konkrētā jomā. Tāpēc EBI sagaida, ka šos ieteikumus ievēros tās kompetentās iestādes, uz kurām tie attiecas. Lai ievērotu šos noteikumus, minētajām kompetentajām iestādēm tie būtu jāiestrādā savā uzraudzības praksē atkarībā no konkrētās situācijas (piemēram, izdarot grozījumus tiesiskajā regulējumā vai uzraudzības procesā).

Ziņošanas prasības

Saskaņā ar EBI regulas 16. panta 3. punktu kompetentajām iestādēm līdz 23.12.2013. ir jāpaziņo EBI vai nu tas, ka tās ievēro vai paredz ievērot šos ieteikumus, vai arī jāmin iemesli, kāpēc ieteikumi netiek ievēroti². Ja kompetentās iestādes nesniedz paziņojumu līdz minētajam termiņam, tad EBI uzskata, ka iestādes neievēro ieteikumus. Paziņojumi ir jāiesniedz, nosūtot 5. iedaļā norādīto veidlapu uz e-pasta adresi compliance@eba.europa.eu, minot atsauci „EBA/Rec/2013/XX”. Paziņojumi ir jāsniedz personām, kurām piešķirtas attiecīgas pilnvaras savas kompetentās iestādes vārdā ziņot par ieteikumu ievērošanu.

Paziņojumus publicēs EBI tīmekļa vietnē atbilstīgi EBI regulas 16. panta 3. punktam.

² Eiropas Centrālās bankas gadījumā paziņojums ir jāsniedz divu mēnešu laikā kopš datuma, kad tā kļūst par kompetento iestādi.

I sadaļa. Priekšmets, darbības joma un definīcijas

1. Šie ieteikumi attiecas uz kompetento iestāžu, kas veic kredītiestāžu aktīvu kvalitātes pārbaudi, rīcību attiecībā uz aktīvu kategorijām un riska darījumiem, ko uzskata par augsta riska kategorijām un darījumiem, kad kompetentās iestādes veic kredītiestāžu pārraudzību saskaņā ar Direktīvu 2006/48/EK³. Šo ieteikumu mērķis ir palīdzēt izstrādāt vienotāku pieeju kredītiestāžu kredītportfeļu novērtēšanai, tostarp risku klasifikācijai un uzkrājumu veidošanai, lai veicinātu pietiekami piesardzīgu kapitāla līmeni un uzkrājumus, kam ir jāsedz riski, kas saistīti ar šiem riska darījumiem.
2. Šie ieteikumi attiecas uz I pielikumā minētajām kompetentajām iestādēm.
3. Šeit piemēro šādas definīcijas:
 - ciktāl iespējams un piemērojams, EBA/ITS/2013/03⁴ iekļautā īstenošanas tehnisko standartu galīgā projekta 145.–157. punktā minētā termina „nedroši riska darījumi” definīcija;
 - ciktāl iespējams un piemērojams, EBA/ITS/2013/03⁵ iekļautā īstenošanas tehnisko standartu galīgā projekta 163.–179. punktā minētā termina „restrukturizācija” definīcija; tiek piemērotas arī Direktīvas 2006/48/EK 4. pantā minētās definīcijas.

II sadaļa. Ieteikumi

4. Kompetentajām iestādēm būtu jāveic visu attiecīgo kredītiestāžu aktīvu kvalitātes pārbaudi. Kompetentajām iestādēm būtu jāpiešķir augsta prioritāte tām kredītiestādēm, kuras minētas 2011. gada 8. decembra Eiropas Banku iestādes Ieteikumu par pagaidu kapitāla rezervju izveidošanu un pārraudzību nolūkā atjaunot uzticību tirgum (EBA/REC/2011/1) II pielikumā.
5. Kompetentajām iestādēm būtu jānovērtē un jānoskaidro, kurām aktīvu kategorijām un/vai riska darījumiem ir jāveic aktīvu kvalitātes pārbaude, pamatojoties uz nozīmīguma un riska pakāpi.
6. Tas, cik padziļināti ir jāveic šī pārbaude, atkarīgs no nozīmīguma un riska pakāpes novērtējuma.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/48/EK (2006. gada 14. jūnijs) par kredītiestāžu darbības sākšanu un veikšanu (OV L 177, 30.06.2006., 1. lpp.).

⁴ EBI galīgais projekts, ar ko īsteno tehniskos standartus uzraudzības ziņojumiem par restrukturizāciju un nedrošiem riska darījumiem atbilstīgi Regulas (ES) 575/2013 [EBA/ITS/2013/03] 99. panta 4. punktam.

⁵ ibid

-
7. Ja kredītiestādei ir nodibināta uzraugu kolēģija, tā ir jāinformē par aktīvu kategoriju un/vai riska darījumu izvēli, kā arī ar to ir jāapspriež šāda izvēle, ja darba joma sniedzas ārpus VUM.
 8. Kompetentajām iestādēm būtu jāveic aktīvu kvalitātes pārbaude, ņemot vērā EBI noteikto un šo ieteikumu II pielikumā minēto paraugpraksi.

III sadaļa. Nobeiguma noteikumi un īstenošana

9. EBI ziņojumā par aktīvu kvalitātes pārbaudi rezultātiem tiks pilnībā ievērotas kompetento iestāžu saziņas vajadzības. Jo īpaši VUM varētu būt jāizstrādā sava komunikācijas politika bilances novērtējuma rezultātiem, kuru tas veiks pirms darba funkciju sākšanas pilnā apmērā.
10. Kompetentajām iestādēm būtu jāpabeidz aktīvu kvalitātes pārbaude ne vēlāk kā 2014. gada 31. oktobrī. Aktīvu kvalitātes pārbaudes provizoriskie rezultāti būtu jāpaziņo EBI tik ātri, cik vien iespējams, lai tos varētu iekļaut ES mēroga stresa testā, ko paredzēts veikt 2014. gadā, tādējādi sniedzot atbalstu testa veikšanā.
11. Kompetentajām iestādēm ir saskaņotā veidā jāsniedz ziņojums EBI tik ātri, cik vien iespējams, pēc tam, kad ir pabeigta aktīvu kvalitātes pārbaude.

I pielikums. Kompetento iestāžu saraksts

Austrija	<i>Finanzmarktaufsicht</i> (Finanšu tirgus iestāde)
Beļģija	Beļģijas Valsts banka
Bulgārija	Bulgārijas valsts bankas
Horvātija	<i>Hrvatska Narodna Banka</i> (Horvātijas Valsts banka)
Kipra	Kipras Centrālā banka
Čehija	<i>Ceska Narodni Banka</i> (Čehijas Valsts banka)
Dānija	<i>Finanstilsynet</i> (Dānijas Finanšu uzraudzības iestāde)
Igaunija	<i>Finantsinspeksioon</i> (Finanšu uzraudzības iestāde)
Somija	<i>Finanssivalvonta</i> (Somijas Finanšu uzraudzības iestāde)
Francija	<i>Autorité de Contrôle Prudentiel</i> (Prudenciālās uzraudzības iestāde)
Vācija	<i>Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht</i> (Federālā Finanšu uzraudzības iestāde)
Grieķija	Grieķijas Banka
Ungārija	<i>Magyar Nemzeti Bank</i> (Ungārijas Valsts banka)
Īrija	Īrijas Centrālā banka
Itālija	<i>Banca d'Italia</i> (Itālijas Banka)
Latvija	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
Lietuva	<i>Lietuvos Bankas</i> (Lietuvas Banka)
Luksemburga	<i>Commission de Surveillance du Secteur Financier</i> (Finanšu nozares uzraudzības komisija)
Malta	Maltas Finanšu pakalpojumu iestāde
Nīderlande	<i>De Nederlandsche Bank</i> (Nīderlandes Valsts banka)
Polija	<i>Komisja Nadzoru Finansowego</i> (Polijas Finanšu uzraudzības iestāde)
Portugāle	<i>Banco de Portugal</i> (Portugāles Banka)
Rumānija	<i>Banca Națională a României</i> (Rumānijas Valsts banka)
Slovēnija	<i>Banka Slovenije</i> (Slovēnijas Banka)
Slovākija	<i>Narodna Banka Slovenska</i> (Slovākijas Valsts banka)
Spānija	<i>Banco de España</i> (Spānijas Banka)
Zviedrija	<i>Finansinspektionen</i> (Zviedrijas Finanšu uzraudzības iestāde)
Apvienotā Karaliste	Prudenciālās uzraudzības iestāde
	Eiropas Centrālā banka ⁶

EEZ EBTA kompetentās iestādes⁷

Islande	<i>Fjármálaeftirlitið</i> (Islandes Finanšu uzraudzības iestāde —
---------	---

⁶ Šie ieteikumi attieksies uz Eiropas Centrālo banku, kad stāsies spēkā ierosinātā Padomes Regula, ar ko Eiropas Centrālajai bankai piešķir īpašus uzdevumus saistībā ar kredītiestāžu uzraudzības politiku (COM(2012) 511 galīgā redakcija).

⁷ EEZ EBTA valstu kompetentajām iestādēm pašlaik nav jāapstiprina EBI pamatnostādņu un ieteikumu ievērošana. Tāpēc minētās iestādes var brīvprātīgi izvēlēties, vai šie ieteikumi uz tām attiecas.

	<i>FME</i>
Lihtenšteina	<i>Finanzmarktaufsicht</i> (Finanšu tirgus iestāde — <i>FMA</i>)
Norvēģija	<i>Finanstilsynet</i> (Norvēģijas Finanšu uzraudzības iestāde)

II pielikums. Aktīvu kvalitātes pārbaudes darba paraugprakse

Pamatojoties uz Eiropas Savienības to ekspertu pieredzi, kuri ir veikuši vai veic dažāda veida aktīvu kvalitātes pārbaudi atbilstīgi konkrētiem apstākļiem un prasībām, šajā pielikumā ir izklāstīti daži paraugprakses piemēri, ko noteikuši eksperti. Tas gan nenozīmē, ka turpmāk minētie darba posmi vienmēr attieksies uz visām aktīvu kategorijām un/vai riska darījumiem. Drīzāk tos var apsvērt un novērtēt atkarībā no aktīvu kategoriju un/vai riska darījumu nozīmīguma un prioritārās attiecināmības pakāpes.

1. Kompetento iestāžu mērķis ir atlasīt aktīvu kategorijas un/vai riska darījumus, izmantojot turpmāk minētās būtiskuma norādes (ciktāl iespējams) un ievērojot turpmāk izklāstīto procesu.
2. Kompetento iestāžu mērķis ir veikt aktīvu kvalitātes pārbaudi, izmantojot atlasītās aktīvu kategoriju un/vai riska darījumu kopas padziļinātu kvantitatīvo un kvalitatīvo analīzi, nosakot piemērotākos darba posmus atkarībā no to būtiskuma un riska pakāpes novērtējuma.

Uzdevumi, ko parasti veic visa kredītportfeļa līmenī

Datu integritāte, risku klasifikācija un portfeļa kvantitatīvā analīze

3. Uzsākot aktīvu kvalitātes pārbaudi, kompetentās iestādes norāda, ka datu integritātes novērtējumu, kas balstās uz grāmatvedības standartiem un pareizu risku klasifikāciju, bieži veic vienlaikus ar visa kredītportfeļa kvantitatīvo analīzi.
4. Lai sākumpunkts būtu efektīvs, kompetentās iestādes pārbauda datu kvalitāti un integritāti, un riska darījumu pareizu sadali pa risku kategorijām, iekļaujot visa kredītportfeļa aktīvu kategorijas un/vai riska darījumus. Tās var:
 - a) novērtēt, vai ir pareiza kredītu klasifikācija aktīvu kategorijā un vai visā bankas koncernā ir skaidri un saskaņoti noteiktas robežas starp portfeļiem un apakšportfeļiem (piemēram, MVU kredīti: atsevišķa kategorija, kas daļēji iekļauta korporatīvajā portfeli un daļēji — privātpersonu un MVU portfeli);
 - b) novērtēt kredītiestāžu lietotos segmentus vai apakškategorijas, tostarp definīcijas un robežas, dažādiem kredītu kvalitātes līmeņiem (piemēram, zems risks, vadības uzmanības lokā, uzraugāmie, zemstandarta, pārskatītie, restrukturizētie, nedrošie);
 - c) pārbaudīt, vai ir saskaņotas terminu „saišību nepildīšana” un/vai „nedrošs” definīcijas un kā tās ir pielīdzināmas EBA/ITS/2013/03 iekļautā īstenošanas tehnisko standartu galīgā projekta 145.–157. punktā minētā termina „nedrošs riska darījums” definīcijai;

-
- d) analizēt portfeļa raksturlielumus un struktūru, ievērojot b) punktā iepriekš minēto segmentēšanu.
5. Pamatojoties uz būtiskumu un riska pakāpes novērtējumu un sākotnējā portfeļa atšķirībām dziļuma un plašuma ziņā, varētu būt nepieciešams veikt turpmāku analīzi.
6. Šādā turpmākajā analīzē bieži ietilpst šādi elementi:
- riska darījumu vērtība;
 - termiņš;
 - papildnodrošinājums;
 - risku klasifikācija;
 - aktīva veids;
 - reģionālā sadale;
 - gads, kurā riski tika apdrošināti (vēsturiskā analīze);
 - lielākā koncentrācija;
 - uzkrājumu veidošana;
 - seguma koeficients.

Kredīta risku apdrošināšana un uzraudzība

7. Kompetentās iestādes var novērtēt kredītiestāžu kredīta risku apdrošināšanas un uzraudzības praksi, kas attiecas uz sākotnējo segmentāciju.

Uzdevumi konkrētu portfeļu līmenī

8. Kad ir novērtēta datu kvalitāte visā kredītportfelī, nākamais posms bieži ir prioritāro portfeļu novērtēšana. Šī analīze palīdz izdalīt noteiktas aktīvu kategorijas un konkrētus portfeļus, kam ir jāveic sīkāka analīze, kā izklāstīts tālāk.

Restrukturizācija

9. Ciktāl iespējams un piemērojams, kompetentās iestādes izmanto šo ieteikumu 3. punktā minēto termina „restrukturizācija” definīciju, lai noteiktu iespējamo restrukturizācijas lietošanu un tās ietekmi uz aktīvu vērtēšanu. Tās var:
- a) novērtēt, kā ir definēta restrukturizācija; pārbaudīt, vai visā bankas koncernā tiek lietota vienota definīcija, un pielīdzināt iekšējo definīciju saskaņotajai definīcijai;
 - b) pārbaudīt, vai ir ieviesta saskaņota ziņošana par restrukturizētajiem riska darījumiem un vai restrukturizētos riska darījumus sistemātiski atzīmē ziņošanas sistēmā(-s) visā kredītiestādē;
 - c) novērtēt, vai ir ieviesti definēti procesi un politika, lai piemērotu restrukturizācijas praksi, un apsvērt, kā tie ir definēti visā bankas koncernā;

- d) noteikt restrukturizēto riska darījumu daudzumu analizētajā portfelī;
- e) novērtēt, vai restrukturizētiem kredītiem ir izveidoti pietiekami uzkrājumi;
- f) analizēt restrukturizēto kredītu izlasi, lai novērtētu to, vai tie ir pareizi klasificēti;
- g) noteikt standartus un kārtību kredītu snieguma un riska profilu uzraudzīšanai, novērtēšanai un atjaunināšanai.

Nedrošo kredītu un nokavēto maksājumu pārvaldība

10. Kompetentās iestādes var novērtēt, kā kredītiestādes pārvalda nedrošos kredītus (ciktāl iespējams, saskaņā ar termina „nedroši riska darījumi” definīciju (EBA/ITS/2013/03 iekļautā īstenošanas tehnisko standartu galīgā projekta 145.–157. punkts)) un kā tās pārvalda nokavētos maksājumus. Kompetentās iestādes var:
- a) novērtēt, vai pastāv vai funkcionē problemātisko kredītu atgūšanas nodaļa un ar to saistītā politika (agrīnās brīdināšanas sistēmas, nosacījumi klientu pārņemšanai uz problemātisko kredītu atgūšanas nodaļu, restrukturizācija, tiesiskās procedūras u. c.);
 - b) noteikt agrīnās un vēlīnās maksājumu iekasēšanas procesus un to efektivitāti (piemēram, klientu maksājuma termiņa nokavēto dienu analīze);
 - c) novērtēt nosacījumus klientu pārņemšanai atpakaļ uz standarta portfeli vai norakstīšanai no bilances;
 - d) noteikt iespējamo problemātisko aktīvu/portfeļu pārdošanas apjomu.

Nodrošinājuma pārvaldība un novērtēšana

11. Kompetentās iestādes bieži novērtē to, kā kredītiestādes izvērtē, pārvalda un uzrauga nodrošinājumu. Tās jo īpaši var:
- a) novērtēt, kā tiek sadalīta atbildība nodrošinājuma novērtēšanā (iekšējā un ārējā vērtēšana) un to neatkarība kredītu risku apdrošināšanai;
 - b) apkopot pierādījumus par vērtēšanas biežumu, pārvērtēšanas iemesliem un vērtējumu vecumu;
 - c) novērtēt, kā tiek iegūti un apstiprināti diskonti un vērtēšanas parametri un vai to pamatā ir vēsturiskie dati; papildus novērtēt saikni ar uzkrājumu veidošanu, jo īpaši, ja šos datus (iekšējās nodrošinājuma vērtības) izmanto uzkrājumu līmeņa iegūšanai;
 - d) novērtēt statistiskās pārvērtēšanas rīkus maziem nekustamo īpašumu aktīviem un izpētīt parametru aprēķinus un to apstiprināšanas veidus.

Uzkrājumu veidošana un risku segums

12. Tāpat kompetentās iestādes novērtē, vai uzkrājumu un risku seguma līmenis atbilst kredītiestādes portfeļa aktīvu kvalitātei. Tās jo īpaši var:
 - a) noskaidrot, kādi noteikumi attiecas uz specifisko un vispārīgo uzkrājumu veidošanu un risku segumu kredītu zaudējumiem, un novērtēt, vai tos piemēro saskaņoti;
 - b) novērtēt, kurus parametrus izmanto, lai aprēķinātu vispārīgo uzkrājumu veidošanu un risku segumu kredītu zaudējumiem, un vai tie ir pārbaudīti un pietiekami;
 - c) salīdzināt seguma attiecību dažādos segmentos un, ja iespējams, salīdzināt tos ar attiecīgo līdzīgu grupu;
 - d) pārbaudīt, vai uzkrājumu un risku seguma līmenis atsevišķos gadījumos ir pietiekams, pamatojoties uz problemātisku kredītu izlasi;
 - e) pārbaudīt, vai uzkrājumu veidošanas prasības tiek piemērotas atsavinātiem aktīviem.

Būtiskuma un risku novērtējums

13. Novērtējot un noskaidrojot aktīvu kategorijas un/vai riska darījumus, kas ir jāpārbauda, un nosakot analīzes dziļumu un plašumu, kompetentās iestādes var novērtēt aktīvu kategoriju un/vai riska darījumu būtiskumu un riskus.
14. Novērtējot būtiskumu un riskus, kompetentās iestādes var apsvērt dažādus aspektus, tostarp šādus:
 - kvantitatīvos faktoros, pamatojoties uz:
 - aktīvu kategoriju un/vai portfeļa līmeni,
 - risku koncentrāciju salīdzinājumā ar risku diversifikāciju,
 - papildnodrošinājuma veidošanu,
 - uzkrājumu veidošanu,
 - vides faktoriem (makroekonomikas apstākļi, piemēram, komerciālu nekustamo īpašumu cenu krasas izmaiņas);
 - kvalitatīvos faktoros, pamatojoties uz:
 - tiem piemītošajiem riskiem,
 - kredītu kontroles efektivitāti.
15. Pamatojoties uz būtiskuma un risku novērtējumu, kompetentās iestādes var noskaidrot jomas, kuras ir jāpārbauda vai padziļināti jāizpēta, tostarp šādas:
 - aktīvu kategorijas un/vai apakšportfeļi valsts līmenī;
 - atsevišķu kredītiestāžu kvantitatīvais aktīvu kategoriju un/vai apakšportfeļu līmenis;

- atsevišķu aktīvu kategoriju un/vai apakšportfeļu kvalitatīvo komponentu līmenis.

16. Pamatojoties uz šo novērtējumu, var noskaidrot, analizēt un sīki pārbaudīt portfeļus, kas atbilst jēgpilnai un efektīvai aktīvu kvalitātes pārbaudei.

Resursi

17. Kompetentās iestādes ievēro to, ka uzdevumam ir jāpiešķir atbilstīgi resursi, lai varētu efektīvi veikt aktīvu kvalitātes pārbaudi. Uzdevumu un resursu apjomam jābūt proporcionālam ne tikai pret iekļautajiem komponentiem, bet arī pret novērtējuma dziļumu un plašumu un būtiskumu un identificētajiem riskiem.
18. Kompetentās iestādes var izmantot piemērotas ekspertu grupas, lai veiktu pārbaudi, tostarp nolīgt vietējos uzraugus kā ārpalpojumu sniedzējus vai izveidot jauktas grupas, lai analizētu attiecīgos portfeļus.
19. Dažos gadījumos kompetentās iestādes var apsvērt iespēju izmantot trešo personu atbalstu pilnas vai daļējas aktīvu kvalitātes pārbaudei, saglabājot visas pārraudzības un atbildības funkcijas.

Ziņošanas prasības

20. Ziņošanas prasībās var būt atspoguļota veikto novērtējumu detalizācijas pakāpe.
21. Kvantitatīvajai ziņošanai var izmantot jau ieviestās sistēmas, piemēram, *COREP* un *FINREP*, ciktāl iespējams.
22. Ziņošanai būtu jāaptver vismaz šādas jomas:
- a) pamatinformācija par izlasē iekļautajām bankām;
 - b) kredītportfeļa risku klasifikācija;
 - c) restrukturizācija un nedrošie kredīti;
 - d) nokavēto maksājumu līmenis un pasākumi to novēršanai;
 - e) risku segums un uzkrājumu veidošanas līmeņi un mērķi.
23. Kvalitatīvo ziņošanu var veikt, izmantojot punktu vērtēšanas sistēmu, ko ieviesušas atbildīgās kompetentās iestādes.

Aktīvu kvalitātes pārbaude ar uzraugu kolēģiju palīdzību

1. posms. Piemērošanas joma

24. Pārrobežu kredītiestāžu konsolidējošās kompetentās iestādes informē kolēģiju, ka tiks veikta attiecīgās bankas aktīvu kvalitātes pārbaude, un apspriež atbilstīgu aktīvu kategoriju un/vai riska darījumu atlasu, kas ir jāpārbauda.
25. Konsolidējošās kompetentās iestādes izklāsta savu būtiskuma un risku novērtējumu, un aktīvu kategoriju un/vai riska darījumu novērtējuma rezultātus gan ES vietējiem uzraugiem, gan EBI, izmantojot iepriekš minētos būtiskuma un risku kritērijus.

2. posms. Aktīvu kvalitātes pārbaudes darbs

26. Vietējos uzraugus var uzaicināt nominēt ekspertus, kuri pēc vajadzības un piemērotības palīdzēs veikt pārbaudi.

3. posms. Rezultātu izklāstīšana kolēģijām

27. Konsolidējošās kompetentās iestādes informē kolēģiju par pārbaudes rezultātiem un apspriež tos ar kolēģiju. Kolēģija pārbauda un apspriež rezultātus.
28. Turklāt kolēģijas var:
 - censties ievērot konsekveni savos ieteikumos, piemēram, par papildu uzkrājumiem, ja tas skar meitas sabiedrības;
 - meklēt saskaņotu uzraudzības pieeju, veicot atbilstošus labojumus saskaņā ar aktīvu kvalitātes pār rezultātiem.

4. Ieteikumu ievērošanas apstiprinājums

Datums:

Dalībvalsts vai EEZ valsts:

Kompetentā iestāde:

Vadlīnijas un ieteikumi:

Vārds, uzvārds:

Amats:

Tālruņa numurs:

E-pasta adrese:

Man ir piešķirtas pilnvaras savas kompetentās iestādes vārdā apstiprināt šo vadlīniju un ieteikumu ievērošanu: **Jā**

Kompetentā iestāde ievēro vai paredz ievērot šīs vadlīnijas un ieteikumus:

Jā **Nē** **Daļēji**

Mana kompetentā iestāde neievēro un neparedz ievērot šīs vadlīnijas un ieteikumus šādu **ieneslu** dēļ⁸:

Ziņas par daļēju ievērošanu un iemesli:

Lūdzu, nosūtiet šo paziņojumu uz e-pasta adresi compliance@eba.europa.eu⁹.

⁸ Daļējas ievērošanas gadījumā, lūdzu, norādiet ievērošanas un neievērošanas pakāpi, kā arī neievērošanas iemeslus attiecīgajās jomās.

⁹ Lūdzu, ņemiet vērā, ka apstiprinājums par ievērošanu, kas nosūtīts citā veidā, piemēram, uz citu e-pasta adresi, nevis veidlapā norādīto, vai bez šīs veidlapas pievienošanas e-pasta ziņojumam, netiks uzskatīts par derīgu.